

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, v.z.w. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

7e jaargang, nr 1, januari 1978.

- - - - -

ZEER BELANGRIJKE UITNODIGING.

Het bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE" heeft de eer zijn leden uit te nodigen op de jaarlijkse Algemene vergadering, die doorgaat op

donderdag 26 januari 1978 om 20 uur stipt

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Afdeling Oostende, Dr L.Colens-straat, 6, Oostende

PROGRAMMA.

20 uur. Toespraak door de heer A. Van Iseghem, voorzitter en hulde aan de overleden leden.

Jaarverslag 1977 door de heer Dreesen, secretaris
Financieel verslag door de heer Vermeersch, penningmeester
Rondvraag.

20u30. "DE VERWOESTING VAN OOSTENDE IN 1940 en de wederopbouw", voordracht met dia's door de heer Fernand BOEHME. Als amateur-fotograaf en Oostendekenner heeft ons bestuurslid de heer Boehme sedert lang zijn sporen verdiend. Door zijn voordracht vooraf te laten gaan door een reeks beelden van Oostende uit de Belle Epoque krijgen op deze avond een unieke reeks beelden uit Oostende te zien.

21u30. De jaarlijkse veiling van DE PLATE onder leiding van de heer O. Vilain.

Wij rekenen stellig op uw aanwezigheid. Daar de veiling uitsluitend aan de leden is voorbehouden, zal het nodige gedaan worden opdat leden en niet-leden, die zich in orde willen stellen met hun lidmaatschapsbijdrage, dit aan de ingang kunnen doen.

J.B. D.

- - - - -

DE JAARLIJKSE VEILING.

- Leden die iets willen laten veilen op 26 januari dienen dit aan de ondervoorzitter O. Vilain, Rogierlaan, 38, Oostende ter kennis te brengen vóór 11 januari a.s.

- Vergeet niet uw lidkaart 1978, die zal aan de ingang gevraagd worden.

JAARPROGRAMMA 1978.

donderdag 26 januari 1978 om 20 uur

DE VERWOESTING VAN OOSTENDE IN 1940 EN DE WEDEROPBOUW
voordracht met dia's door de heer F. BOEHME, gevolgd door
de jaarlijkse veiling van DE PLATE o.l.v. de heer O. VILAIN

woensdag 22 februari 1978 om 20u30

VERGETEN OOSTENDSE SCHILDERS
voordracht met dia's door de heer N. HOSTYN

donderdag 30 maart 1978 om 20u30

TUSSEN WATER EN WIND, een beeld van de Oostendse visserij
voordracht met film door de heer BOSSUYT

donderdag 27 april 1978 om 20u30

MERKWAARDIGE GEVELS TE OOSTENDE
Film- en dia-avond met medewerking van de Oostendse Foto-
amateurclub gevolgd door een paneelgesprek onder leiding
van de heer J.B. DREESEN

donderdag 25 mei 1978 om 20u30

STOETEN EN PROCESSIONS IN WEST-VLAANDEREN
voordracht met dia's door de heer Ir. W. VERLONJE

zondag 18 juni 1978 om 09.00uur

DE POLDERHOEVEN VAN HET MIDDELLAND EN VEURNE
Studiereis door de polders van het Middelland en een bezoek
aan de kunststad VEURNE o.l.v. de heer J.B. DREESEN

donderdag 28 september 1978 om 20u30

DE OOSTENDSE ZEEDIJK IN DE 19de EEUW tussen 1830 en 1877.
voordracht met dia's door de heer D. FARASYN

donderdag 26 oktober 1978 om 20u30

DE GESCHIEDENIS VAN DE OOSTENDSE PRENTKAARTEN
Voordracht met dia's door de heer O. VILAIN

donderdag 30 november 1978 om 20u30

DE OOSTENDSE POSTKANTOREN
voordracht met dia's door de heer W. MAJOR

donderdag 21 december 1978 om 20u30

ARCHEOLOGIE IN EN ROND OOSTENDE
voordracht met dia's door de heer E. COOLS

In de tweede helft van het jaar verleent de kring zijn medewerking aan
een

GALAVOORSTELLING VAN HET OOSTENDSE POPPENTHEATER KALLEMOEIE

Op vrijdag 15 december 1978 om 19u30 organiseert de kring een Oostendse
Kleinkunstavond voorafgegaan door het jaarlijks etentje.

J.B. D.

De laatste

uitgegeven boeken

zijn **ALTIJD**

te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

BOEKEN.

IN OUDE PRENTKAARTEN.

De molen draait verder bij de Europese Bibliotheek te Zaltbommel. Op het einde van het jaar verschenen nog enkele albums, waaronder we een tweetal van Johan Ballegeer en Jean-Pierre Braems noteerden.

"Vlas, kant en spellewerksters" laat ons 76 prentkaarten over deze huiselijke bedrijven bewonderen. (Prijs : 350 F.).

Het andere deel is "Melkmeisjes en hondekarren in oude prentkaarten". Plaat 63, waarop men een man in een tweespannige hondekar ziet is waarschijnlijk geen foto van Oostende, al werd die te Oostende verkocht. Plaat 69 is een foto van Lebon en laat ons een kar door drie honden getrokken zien ; terwijl dat plaat 71 een hondekar op het strand te Maria-kerke voorstelt. Het is een karretje waarin men kinderen op het strand een "hondetochtje" liet maken.

ZEEMANSALMANAK.

Even voor Nieuwjaar verscheen de "Belgisch-Nederlandse Zeemansalmanak 1978" uitgegeven door P. Vandenberghe. Het is de 40ste keer dat dit belangrijk jaarboek verschijnt. De hoofdstukken zijn : A. Algemeen. B. Kalender en getijden. C. Sterrenkundige coördinaten en tabellen. D. Koersen-vuren-Lichtschepen en boeien. E. Betonningsstelsels. F. Allerhande seinen. G. Reglementen, wetten en voorschriften. H. Radiorubriek. I. Instrumenten en radio-navigatiemiddelen. J. Praktische wenken en inlichtingen voor schippers en scheepspersoneel. K. Nederland : Visserijwetten, enz. L. Nuttige inlichtingen. M. Sociale kroniek voor zeevisserij in België. N. Koopvaardij-, staats-, zeemacht- en vissersvaartuigen. O. Beneden-Zeeschelde en Antwerpse haven. P. Noodprocedure-opsporing-redding.

Zoals men ziet een onmisbaar boek voor al wie iets over de visserij en het zeemanschap in ons land wil kennen.

Prijs : 765 F. te bestellen mits overschrijving op nr 000-0418987-44 van Het Nieuwsblad van de Kust, Oostende.

HENRI WOLVENS.

Bij het Artiëstenfonds verscheen een mooie publicatie door Denijs Peeters over de kunstschilder Henri-Victor Wolvens.

Deze kunstenaar die zeer veel aan onze kust vertoefde heeft ook schilderijen over Oostende gemaakt. Op het omslag zien we reeds de muziekkiosk van het Wapenplein. Het is vooral het seizoen- en badleven die Wolvens inspireerde.

Prijs (port inbegrepen) : 275 F. te bestellen op naam R. Peeters, Edegemsestraat, 215, 2510 Mortsel, rek. nr 414-3101571-32.

ODE AAN OOSTENDE.

Een prachtig album over Oostende is eind december in de Galerie Mem-linc, Koningstraat 3 te Oostende gepresenteerd geworden.

Regnier De Herde, kunstschilder uit Dendermonde afkomstig, heeft met liefde voor Oostende, team gevormd met John Gheeraert, die citaten over Oostende door gekende auteurs verzameld had. Het doet wat verwarrend aan. Oorspronkelijk heeft De Herde voor zijn tekeningen en schilderijen inspiratie gevonden in de verzamelde teksten van Gheeraert. Nu het album op luxueuze wijze verschenen is zou men kunnen denken dat Gheeraert zijn teksten onder de illustratie's van de Herde geplaatst heeft. Dat men zich daar niet blind op stare. Het is en blijft een mooie uitgave, dewelke uitgegeven is door Jan De Groeve.

Prijs : 1.500 F. Een typisch boek om ten geschenke te geven.

Voorafgaande opmerkingen.

Onderstaande kroniek steunt bijna uitsluitend op J.N. Pasquini, Histoire de la Ville d'Ostende, 2me édit., Bruxelles, 1863 en nl. op het hoofdstuk : Ostende sous la république française, blz. 271-340 (dus 70 blz.) en op G. Soyer, Le drame révolutionnaire et Napoléonien à Ostende, Ostende, 1928 (363 blz.).

Voor het lokaliseren van straten, gebouwen, enz. heb ik gebruik gemaakt van "Belgische Steden in reliëf : Oostende", Pro Civitate, Brussel, 1965, met de voortreffelijke commentaar van onze medewerker D. Farasyn. Naar dat werk verwijs ik met : Reliëfplan. Het werd door Franse ingenieurs gemaakt in 1669 en in 1778 geretoucheerd. Verder zijn ook van nut geweest de 2 kaarten van Oostende achteraan in Pasquini. De eerste (Pas. K.1), ongedateerd, is een plattegrond van onze stad uit ca. 1840 (zie : Pasquini, préface, blz. 13) ; de tweede (Pas. K.2) is een plan van de stad tijdens het beleg (1602-1604). Toch lossen dat reliëfplan en die twee kaarten niet alle topografische problemen op.

Pasquini is niet alleen beknopter maar ook veel zakelijker. G. Soyer, die soms lyrisch wordt, geeft heel wat bijzonderheden, weidt uit over de politieke evolutie in Frankrijk en schenkt bijzondere aandacht aan Napoleon.

De aantekeningen in beide werken volgens geen strikt chronologische volgorde en vallen over de betreffende periode (1792-1815) erg ongelijk uit. Na 1800 bv. worden de berichten over Oostende vrij schaars.

Over het algemeen zijn beide auteurs historisch betrouwbaar maar voor bepaalde feiten niet nauwkeurig. Zo noteert Pasquini (blz. 320) bij het decreet van 27 mei 1798, waarbij aan de heldendaad van Muscar en zijn grenadiers (19-20 mei) hulde gebracht werd : ".. il avait à cette époque épousé une Ostendaise". Welnu Muscar huwde pas op 10 oktober 1810, dus meer dan 2 jaar later (zie "Het Bravourestuk van Muscar", De Plate, 5e jg., nr 9, 1977). Anderzijds verwacht Soyer (blz. 163) de Capucijnen (kloosterlingen volgens de regel van Sint-Franciscus) en de Oratorianen (seculiere priesters).

Bovendien komen Pasquini en Soyer op een aantal punten niet overeen. Van dezelfde feiten geven ze soms verschillende details. Soyer weet dat Napoleon onze stad vijf keer bezocht heeft. Pasquini echter laat het tweede bezoek (10 juli 1803) en het laatste (21 sept. 1811) ongemeld. Ook datums en getallen bij beide auteurs verschillende hier en daar, zodat ik soms een keuze moest doen zonder die te kunnen verantwoorden.

Vanzelfsprekend zijn de gebeurtenissen die ik aanstip niet alle even belangrijk. Een subjectief standpunt was hier onvermijdelijk. Mijn kroniek is onvolledig en onvolmaakt : de gebreken van mijn bronnen kleven eraan. Toch laat ze, op haar manier, een bewogen episode uit de geschiedenis van onze stad herleven.

1792. Na de Franse overwinning (onder Dumouriez) bij Jemappes (6 nov. 1792) wordt het land snel bezet. De nadering der Jansculotten veroorzaakt angst. Velen vluchten.

De week na 6 nov. verlaat het Oostenrijks garnizoen de stad, na in de haven een schip, pas teruggekeerd uit Indië, in brand gestoken te hebben. Vele ingezetenen (waaronder baljuw J.B. Schottey) wijken uit naar Zeeland of Engeland.

15 nov. Voor de Westpoort of Nieuwpoortse Poort (aan het Marie-Joséplein) dagen Franse ruiters op met commissaris De Facqz, "délégué de l'armée du Nord". Deze eist van burgemeester A.J. van Iseghem de stadskas op. Hij krijgt de helft (31.000 flor.).

16 nov. Tegen de middag dringen 2 Franse schepen, een korvet en een fregat, de haven binnen.

17 nov. Op de Grote Markt, in aanwezigheid van de Franse bemanning, korte republikeinse plechtigheid : bombastische toespraak en planting van de vrijheidsboom met de frygische muts. Opgeëist worden brood, vlees, enz. voor de verwachte bezettingstroepen.

19 nov. Intrede door de Westpoort van een infanteriebataljon (500 man) en een afdeling artilleristen met 2 kanonnen, onder het bevel van citoyen-colonel Maschalk, vergezeld van citoyen-commissaire Morel. Ze installeren zich in het kazernement van de Oostenrijkers. Volgens het Reliëfplan lagen de voornaamste kazernes aan de Langestraat, nl. in het blok gevormd door Hertstraat, Langestraat, Karnemelkstraat (= Christinastraat) en Kortestraat (= Kleine Weststraat). Dat was het zgn. Waals Kwartier. Verder tussen Karnemelkstraat, Kalverenmarkt (= Vlaanderenstraat tussen Langestraat en Van Iseghemlaan) en de wallen. Tenslotte het Spaans Kwartier ongeveer tussen Kapucijnenstraat en Boekareststraat.

22 nov. Morel dringt assignaten op als betalingsmiddel. Maar de stadsmagistraten waren zich scherp en weten de toepassing van die maatregel te verdagen.

Weldra komen nieuwe troepen toe : infanterie, artillerie, cavalerie. Schaamteloze opeisingen van allerlei goederen : matrassen, lakens, dekens, kookpannen, kachels, hout ...

kort na 15 dec. : Proclamatie in het stadhuis : bevestiging van de bezetting van België : "Het Belgische Volk bevrijd van de Oostenrijkse tirannie".

21 dec. Nieuwe gemeenteraad aangesteld. Plaatscommandant Piogé reikt raadslid P. Löhr de driekleurige sjerp en de frygische muts.

De leden, gepest door onredelijke en ondankbare opdrachten, blijven weg uit de vergaderingen.

G. Billiet.

HET HEEMKUNDIG MUSEUM.

Het Heemkundig Museum "De Plate" is iedere zaterdagochtend toegankelijk van 10 tot 12u. Leden hebben gratis toegang op vertoon van hun lidkaart.

HET OOSTENDS STATION IN EEN LITERAIR SOUVENIR.

Ik stuur een viertal citaten voor "De Plate" in verband met de actie "Tegen de afbraak van het Oostends station". Hierin wordt natuurlijk niet altijd het huidige station bedoeld, zeker niet in de tekst van Crommelynck.

J. Gheeraert

"... porters were calling in un-English English, then trotting with heavy bags, their colourless blouses looking ghostly as they disappeared.."
(D.H. Lawrence "Women in love", Penguin 1973)

"Les locomotives étaient accroupies
pesamment sous le hall lumineux.
L'acier poli luisait."

(F. Crommelynck in : "Le Carillon", 16 juli 1908).

De kleine Aldous Huxley smult lekkere garnalen met zijn Uncle Spencer :

"And prawns it was, a whole kilo of them
And there we sat in opposite corners of our
first-class carriage..."

(A. Huxley "My uncle Spencer", Chatto & Windus, London, 1959)

"...Terwijl ik stond
in de hal van het station
verborgen achter het Laatste Nieuws
en gluurde naar de Engelse schoolmeisjes
met hun kleine knapzak,...."

(uit gedicht "Onzichtbaar" van R. Campert)

RAVERSYDE.

We vernemen dat Camiel Pijlijser nog slechts enkele exemplaren bezit van zijn boek "ZIJ EN IK", waarin een ferme brok geschiedenis van Raversijde is opgenomen.

Wie nog een exemplaar wil kan dit bestellen door storting van 290 F. op rek. nr 473-4031689-89 van Camiel Pijlijser, Nieuwpoortsesteenweg, 566, 8400 Oostende.

O. V.

ACTIE REDDING STATION OOSTENDE.

De Plate heeft samen met enkele andere culturele groeperingen en gesteund door middenstandsorganisaties een affiche met een petitie laten drukken tot redding van het huidige station. Wij hopen dat zoveel mogelijk leden, hun familie, vrienden en kennissen deze petitie zullen tekenen.

O. V.

78/6

SIRESCHIETING BIJ HET KON. HOOFDGILD SINT-SEBASTIAAN TE OOSTENDE.

Eind november bracht onze zustervereniging "Bachten de Kupe" een bezoek aan ons heemkundig museum, alsook aan het Kon. Hoofdgild Sint-Sebastiaan. Toen werd er aldaar uitgeweid over de traditionele plechtigheid van de sire-schieting.

Wij hebben gemeend dat we het reglement (in 1976 herzien), van de sire-schieting, dat nog een stuk waardige folklore is, in ons tijdschrift eens konden overnemen.

Reglement Sireschielingen

Art. 1.- Jaarlijks heeft, op de eerste zondag van mei, een bijzondere schiETING plaats, "SireschiETING" genaamd, met het doel de schutter aan te wijzen die voor het lopende jaar de titel van Koning of Sire van het Gild zal dragen.

Art. 1.- Ieder schutter van het Gild, met uitsluiting van om het even welke vreemde schutter, heeft het recht deel te nemen aan de sire-schiETING, mits er zich voor in te schrijven en de speciale, door het comité bepaalde inleg vooraf te storten. Door de betaling van de inleg verklaart de deelnemer zich akkoord, zo hij de siretitel haalt, de verplichtingen van de traditionele geplogenheden aan deze titel verbonden, na te leven.

Art. 3.- Op de top van de van alle rakels ontdane staande wip wordt een enige grote hoog gevederde hoofdvogel geplaatst. Wordt tot Koning of Sire voor de duur van één jaar uitgeroepen, de schutter die deze hoofdvogel afschiet, zonder dat een andere schutter tijdens dezelfde ronde hetzelfde doet.

Art. 4.- Wanneer tijdens eenzelfde ronde twee of meer schutters de steeds heropgezette hoofdvogel afschieten, worden alle andere schutters voor de verdere kamp uitgeschakeld, en gaat de kamp verder enkel tussen de overblijvenden tot uiteindelijk slechts één schutter zonder mededeinger in een ronde blijft. De laatste verwerft dan de titel.

Art. 5.- De aanvang van de sireschiETING wordt aangekondigd door een kanonschot, waarop, stoetsgewijze, alle ingeschreven schutters, boog en pijlen ter hand, de Sire, weerszijden geflankeerd door de Erehoofdman en de Hoofdman vooraan, en onmiddellijk gevolgd door de Deken en de andere deelnemende schutters, van het lokaal uit, zich door de beschutte weg naar de schiettent begeven. Aan de ingang van de schiettent gekomen, gaan ze niet binnen, doch slaan rechts af, gaan rond de tent tot voorbij de wip tot aan het linkeruiteinde van de tent, slaan links in, gaan in halve cirkel onder het beschutte gedeelte. Deze halve kring wordt bewaard tot na de eerste ronde, waarna de schutters naar keus hun gewone plaats onder de tent innemen.

Als laatste erebetuiging aan de gewezen Sire wordt hem, bij een 2e kanonschot het eerste schot gegund, gevolgd door de Erehoofdman, de Hoofdman en de Deken, waarna de volgende schutters om beurten volgens inschrijving schieten. Na hun eerste schot nemen ze hun plaats in de halve kring terug om eerst na het eerste schot van de laatste schutter de kring te breken.

Art. 6.- De schieting gebeurt verder volgens de bestaande reglementen betreffende de schietingen op de staande wip.

Art. 7.- Eens de nieuwe Sire gekend, hernemen alle schutters hun plaats in de halve kring die ze nauwer aansluiten, terwijl de gewezen Sire, getooid met zijn sireketen, en de nieuwe Sire, de afgeschoten vogel in de hand, tegenover elkaar plaats nemen aan de voet van de wip, geflankeerd door de Erehoofdman, de Hoofdman en de Deken.

De gewezen Sire voert het woord, wenst de nieuwe Sire geluk, terwijl hem de sireketen wordt aangedost, en vraagt hem het symbool van zijn nieuwe waardigheid getrouw ere aan te doen. De nieuwe Sire dankt en legt zijn belofte af, waarop ter ere van de nieuwe Sire twee kanonschoten weerklinken, en de gewezen Sire zijn plaats onder de schutters inneemt. Alle schutters vormen hierop met hun bogen de erehaag, waardoor de nieuwe Sire met zijn voornoemd gevolg en alle schutters zich naar de feestzaal begeven.

Hier voert de Hoofdman het woord, wenst op zijn beurt, in zijn persoonlijke naam en in naam van alle schutters, de nieuwe Sire geluk, heet hem welkom in de schoot van het bestuur, overhandigt hem zijn juweel, wijst hem op de verplichtingen van zijn ereambt, en verzoekt eenieder te zijner ere de erewijn te ledigen.

Art. 8.- De nieuwe Sire, op de hoogte van de traditionele verplichtingen, maakt zijn belofte kenbaar, en geeft de datum te kennen waarop hij zijn schieting geeft. De plechtigheid wordt besloten met het Gilde-lied en een gezellige kout ondereen.

Art. 9.- Wanneer binnen de voorziene tijdsspanne de hoofdvogel niet wordt afgeschoten, kan het bestuur de termijn van de Sire voor een jaar verlengen, mits zijn akkoord, in welk geval deze laatste de gebruikelijke verplichtingen wederom aanvaardt.

Art. 10.- De dag van de Sireschieting wordt na afloop van de plechtigheden in geen geval meer op de wip geschoten.

Lijst van de Siren na de Tweede Wereldoorlog.

1947 -	DETRAIN Max (geschoten in 1940)		
1948 -	MAHIEU Gerard	1963 -	SAMYN Raymond
1949 -	DIRICKX Auguste	1964 -	ROMMELAERE Emile
1950 -	ROMMELAERE Emile	1965 -	WANDELS Maurice
1951 -	GYSELEN Georges	1966 -	VILAIN Omer
1952 -	BAILEY Nomman	1967 -	GALLE Prosper
1953 -	CATTOOR Oscar	1968 -	GINCKELS Richard
1954 -	MAHIEU Gerard	1969 -	ROMMELAERE Emile
1955 -	CATOIRE Georges	1970 -	DE BEER Louis
1956 -	CATTOOR Oscar	1971 -	VERMAST Wilfried
1957 -	ROMMELAERE Charles	1972 -	GALLE Prosper
1958 -	DOBBELAERE Antoine	1973 -	VYVEY Jean
1959 -	DOBBELAERE Antoine	1974 -	VINCKE José
1960 -	GYSELEN Georges	1975 -	MAHIEU Hilloné
1961 -	GINCKELS Richard	1976 -	PROVOOST Auguste
1962 -	CATOIRE Georges	1977 -	DUINSLAEGER Gerard

Wie in drie opeenvolgende jaren de Koningsvogel kan afschieten krijgt de titel van Keizer. Voor zover wij konden achterhalen is dit bij het Kon. Hoofdgild Sint-Sebastiaan nog nooit het geval geweest.

5. Liedjes rond Driekoningen.

Drietoningen of "dertienstag" wordt thans méér gevierd dan vroeger, doch alleen door onze jeugd. Dit gebeurt meestal tussen kerstmis en 6 januari, soms ook vroeger.

Dan gaan drie jongens van deur tot deur aankloppen of bellen en zingen hun liedje. Dit gebeurt altijd 's avonds, en deze "ronde" wordt gewoonlijk op drie verschillende avonden gedaan.

Er is altijd een zwarte gegrimeerde koning bij met zelfgemaakte tulband, en in oosterse kleding : samengesteld uit gekleurde en gevlochten sjerpen, kamermantels, enz. Een arabier, gehuld in vuurrode mantel en wit gedrapeerd hoofddeksel, insgelijks gegrimeerd, hoort er bij. En als derde koning is er een westerling, insgelijks naar eigen smaak en verbeelding gekleed, op het hoofd een vergulde kroon en niet gegrimeerd. De kleding is dus doorgaans verzorgd en verandert ieder jaar volgens persoonlijke smaak en fantasie.

Natuurlijk dragen de drie koningen een vergulde ster, zelf gemaakt uit karton en op een stok bevestigd.

Meestal wordt geen licht mee gedragen. Voor enkele jaren had men soms een lantaam bij.

Eén van de drie draagt tenslotte een geldkistje, dat het uitzicht heeft van een oude koffer. Na het zingen wordt aan de jongens wat geld gegeven dat in het kistje gaat, en achteraf eerlijk onder z'n drieën wordt verdeeld.

Het liedje met zijn kleine variante, of liever verkorting, kennen wij pas sinds enkele jaren te Bredene a/zee. Alle kinderen kennen het en leerden het van elkaar. Het is heden in gebruik. Op het dorp was het onbestaande. Ook de tekst was er niet. Wij danken de opname ervan in 1977 aan de heer John Gheeraert, auteur van "Als d'oude Peperbus vertelt".

Driekoningenliedje.

Driekoninge, driekoningen,
Geef mij 'n nieuwen oet
M'n ouden is versleten ;
M'n moeder mach 't nie weten
M'n vader kwam 't te weten
Hij heeft het geld ()
Op de roster geteld) wordt voorgedragen
Driekoningen, driekoningen, geef mij 'n nieuwen oet.

Karel Clybouw.

ROUWBEKLAG.

De Plate verneemt met droefheid het overlijden van haar lid Mej. Rosane ENGELS in ouderdom van 55 jaar. Zij biedt de familie haar oprechtste gevoelens van deelneming aan.

BOUWMEESTERS VAN OOSTENDE-BELLE-EPOQUE. X. EMILE VANDEWINCKEL.

Deze maand een kort woordje over Emile-Louis VANDEWINCKEL, geboren te Oostende op 9 maart 1862 als zoon van Joseph en Marie FITZGERALD. Hij had nog een tweelingbroer Pierre. Als architect was hij duidelijk een inferieure figuur.

Uit 1893 dateert zijn Koningstraat 58 (laatst Hotel National). Een huis met symmetrische gevel, bossage en robijnkoppen aan het gelijkvloers en talrijke losse neo-renaissancemotieven ter opfleuring van het geheel. Typisch Oostends is de OPZETTELIJKE verloedering van dit mooie pand : zo wordt het bewust rijp gemaakt voor de onontkoombare slopershamer.

Ook niet van het lelijkste is de villa IJzerstraat 16. Opvallend is hier de houten polygonale uitbouw boven de voordeur, in de smalle travee, links. Let verder op de aanwending van ceramiek in de diverse gevelvelden.

Het huis Velodroomstraat 14 heeft zijn charme in de wat naïeve toepassing van neogotische elementen. Duidelijk neogotisch van opzet is het door elkeen gekende gebouw aan de Ieperstraat, de tegenwoordige Astridbibliotheek. Eertijds was hier de Soldatenkring : onze verdedigers van 't vaderland vonden hier onschuldig en "ongevaarlijk" amusement tijdens de vrije uurtjes. De hoge bakstenen gevel met drie traveeën en een grote trapgevel erop, kan echter moeilijk geslaagd heten.

Zijn huizen Koninginnelaan 27 & 29 en Maria Theresiastraat 14 & 24 (Huize Magdalena) zijn nauwelijks het vermelden waard : weinig zeggende woonhuizen in een bloedarme eclectische stijl.

VANDEWINCKEL was gehuwd met Alice SIMONS en woonde in de "Villa Point du Jour", Muscarstraat 37. Het zal ook wel een ontwerp van hemzelf zijn, net als het nr. 35 dan trouwens (La Sagesse). Ook "Les Lilas", nr. 32 in dezelfde straat is nog een VANDEWINCKEL ontwerp. De meeste huizen uit de Muscarstraat dateren uit de jaren 1901-1905, en vermoedelijk zijn er nog méér door VANDEWINCKEL ontworpen.

VANDEWINCKEL stierf alhier op 26 februari 1939.

Norbert HOSTYN.

NIEUWE OOSTENDSE KINDERRIJMPJES.

Sedert Ary Sleeks omstreeks 1956 zijn greep uit de schat oude Oostendse Kinderrijmpjes en Volksliedjes voor het nageslacht vastlegde is er ook in de kinderwereld wel het een en het andere veranderd. Zo noteerden we een door de kinderen van de Stedelijke Vakantieschool gezongen rijmpje op de "voois" van Bing Crosby's kerstlied "JINGLE BELLS". Het luidt als volgt :

" Schietpapier, schietpapier
zeven frank de rol
't is niet dier, 't is niet dier
't is mó voe jen h.l".

J.B. D.

ADMIRAAL M. DE RUYTER ONTVANGT IN 1673 BEZOEKERS UIT OOSTENDE AAN BOORD VAN DE "ZEVEN PROVINCIEËN". EEN EXCERPT UIT ZIJN JOURNAAL ...

Michiel Adriaansz. De Ruyter (Vlissingen 24 maart 1607 - baai van Syracuse 29 april 1676) aan de lezer van deze tijd voorstellen is water naar de zee dragen. Als historische figuur behoort hij ongetwijfeld tot de grootste Nederlandse zeelieden, niet alleen door zijn suksessen ter zee of door zijn bijzonder hoogstaand karakter maar ook als één der zeer weinigen die algemene bekendheid genieten.

Een korte schets van de indrukwekkende loopbaan van de Nederlandse vlootvoogd biedt volgend beeld. Hij onderscheidde zich in de Eerste Engelse Oorlog (1653 : overwinning bij Plymouth) en in de Noordse (1655-1660). Hij behaalde grote roem in de Tweede Engelse Oorlog (1665-1667) : vierdaagse zeeslag 1666, tocht naar Chatham 1667. Zijn grootste prestaties leverde hij tijdens de Derde Engelse Oorlog (1672-1674), toen zijn vloot een Engels-Franse landing in Nederland verhinderde door de overwinning bij Solebay in 1672 en hij in 1673 d.m.v. een superieure strategie de zeeslagen bij Schoneveld en Kijkduin won. De Ruyter sneuvelde in 1676 bij Syracuse.

Een eigenhandig geschreven scheepsjournaal van De Ruyter uit 1673 is tot ons gekomen en werd uitgegeven (I). Daarin schreef hij met leesbare hand zijn dagelijkse aantekeningen, kort en zakelijk, geen dag overslaand. Uitvoerig worden weersomstandigheden, koers en ankerplaats vermeld. De komst van bezoekers op de "Zeven Provinciën" staat meestal met grote nauwkeurigheid aangetekend. Zo gebeurde het dat op zaterdag 5 augustus enkele hoogwaardigheidsbekleders uit Oostende aan boord van zijn vlaggeschip, "ten anker op Schoonevelt", kwamen :

"... Dese voormyddach is den consel Bron (2) van Haer Hoochmogende tot Oostende met heeren pryssen en graven, den duyke De Vylla Haermoso en duyco Del Montalte en prynse Del Vadamont en marquys De Montarra en conte De Assyngyn en Ferdynande de Vallydarys, governor Oostende, Dego Desyo (3), burgemeester van Oostende, don Fransysko de Valasko, sone naturyael van den condestable van Castylgen en veel andere groote - waren uyt den name van de grave De Monterey, den gouvernor van de Spaense Nederlanden- aen boort gecomen (4) en vertrocken naer de myddach naer Seelant ..." (5).

E. Smissaert

- (I) Onze bron : De oorlogvoering ter zee in 1673 in journalen en andere stukken. Uitgegeven door J.R. Bruijn. Groningen, J.B. Wolters, 1966, 8°, 251 blz. (Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap... 3e serie, n° 84).
- (2) Johan Brouw, koopman te Oostende, was in 1669 door de Staten-Generaal aangesteld als "consul over de Nederlandsche natie, handelende ende trafficquerende op Bruygge, Oostende ende Nieuwpoort", met de opdracht Nederlandse kooplui op hun verzoek bij te staan.
- (3) N.V.D.R.: Dego Desyo moet eigenlijk zijn Diego Decio. Hij was Burgemeester van Oostende gedurende 3 periodes, nl. van 29.9.1655 tot 30.9.1657 ; van 20.9.1660 tot 14.10.1669 en van 12.10.1670 tot 22.2.1674
- (4) "Omme haere curieusiteyt te voldoen in 't besichtigen van Haer Ho. Mo. vloote"
- (5) aangehaald werk in (I), blz. 83.

VERGETEN OOSTENDSE SCHILDERS. I. LOUIS SERRUYS.

De familienaam SERRUYS is elke Oostendenaar genoegzaam bekend. Weinigen weten echter dat die familie destijds een kunstschilder van zekere faam in hun rangen telde, nl. Louis-Jacques-François SERRUYS, te Oostende geboren op 9 januari 1820 als zoon van Louis-François-Joseph en Justine-Charlotte DE BAL. Hij was meteen een der weinige kunstschilders uit het 19e eeuwse Oostende en zou leerling geweest zijn van de vermaarde marinist Paul-Jean CLAYS, die maar 3 jaar ouder was dan hijzelf. In de schaarse literatuur betreffende CLAYS vonden we daar echter geen afdoende bewijzen van. Louis SERRUYS woonde in de Kaaistraat 52 en overleed te Moere, op 15 juli 1873.

Voorlopig konden we geen originele schilderijen van Louis SERRUYS localiseren. Over de kwaliteiten van zijn kunst kunnen we dus nog geen rechtmatig oordeel vellen. Onze kennis van SERRUYS' oeuvre blijft zolang beperkt tot wat we weten uit tentoonstellings-, musea- en veilingscatalogi. SERRUYS was overigens naar een zeer onregelmatig en eerder streekgebonden exposant. Spijtig genoeg gingen twee van zijn doeken in bezit van het Stedelijk Museum te Oostende verloren in de brand van 1940. Zijn schilderijen moeten, zoals blijkt uit onderstaande lijst, van groot belang zijn voor de iconografie van de kuststreek. De titels van de schilderijen verraden meteen waar SERRUYS zo allemaal geweest is.

1. OOSTENDE GEZIEN VANAF DE BRUG DER JACHTSLUIS.
Tent. : 1843. Salon te Brugge.
2. DE HAVEN VAN FECAMP. NORMANDIE.
Woeste zee, schuimende golven beuken tegen de dijken. Bruinachtige tinten in de hemelpartij.
Tent. : 1845. Driejaarlijks Salon te Brussel.
3. HET STRAND TE DE PANNE.
Tent. : 1848. Nationale tentoonstelling van Schoone Kunsten te Brussel.
4. DE MAAS BIJ MOOI WEER.
Tent. : 1849. Salon te Mechelen.
5. SCHIPBREUK VAN DE "EMILIE", OOSTENDE, 17 DECEMBER 1849.
Tent. : 1850; Salon te Brugge.
6. HET BEGIN VAN DE ZEESLAG WAARIN JEAN BART OP DE "PALME" EEN FREGAT VAN 24 KANONNEN NEEMT, DAT 16 SCHEPEN VAN HOLLAND NAAR ENGELAND BEGELEIDDE. MEI 1677.
Tent. : 1852. Salon te Antwerpen.
7. SCHIPBREUK.
Tent. : 1854. Salon te Brussel.
8. HET STRAND NABIJ ADINKERKE.
Tent. 1855. Salon te Mechelen.
9. SCHIP IN DE STORM.
1859. Geveild te Paris op 18 januari 1950, à 1.000 Fr (cf BENEZIT)
10. FREGAT & STEMMER BIJ WOESTE ZEE.
1859. Geveild te Paris op 27 juni 1951 à 3.500 Fr (cf BENEZIT).

Niet meer mogelijk te dateren.

11. DOVER CASTLE. MARINE
olie op doek 32,5 X 48
getekend onder links
eertijds Stedelijk Museum, Oostende (Legaat BRASSEUR, 1885)
12. SHAKESPEARE CLIFF TE DOVER
pendant van voorgaande
olie op doek 32,5 X 48
getekend onder rechts
eertijds Stedelijk Museum Oostende (Legaat BRASSEUR, 1885)
(11 & 12 staan vermeld in de catalogi van H.L. PERMEKE en van
C. LOONTIENS)
13. DE KUST TE BOULOGNE BIJ KALM WEER
olie op doek 40 X 30
eertijds verzameling J. DUCLOS, vice-consul van Spanje te Oostende
In maart 1892 te Brugge geveild.

Norbert Hostyn

Personen die mogelijk schilderijen van Louis SERRUYS in bezit hebben worden vriendelijk verzocht contact op te nemen met

Norbert HOSTYN
Witte Nonnenstraat 38
8400 OOSTENDE (059/70.14.86)

dit met het oog op de voorlopige catalogering van SERRUYS' werk.
Geheimhouding wordt vanzelfsprekend verzekerd indien gewenst

CAHIER VOOR LUCHTVAARTGESCHIEDENIS.

Ik hou eraan alle vrienden van "De Plate" en van "Ter Cuere" te danken voor het vertrouwen dat zij van meet af aan in het nieuwe tijdschrift "Cahier voor Luchtvaartgeschiedenis" hebben gesteld door het nemen van een jaarabonnement.

Eind januari 1978 verschijnt het eerste nummer van de tweede jaargang. Hierin zullen een aantal bijdragen over Belgische luchtvaartgeschiedenis van nieuwe medewerkers opgenomen worden, alsook het vervolg van de luchtvaartperikelen van de Oostendse familie Boel en een overzicht van de luchtvaartmeeting van 1910 met Jan Olieslagers te Oostende.

Wie een jaarabonnement wenst, kan dit bekomen door storting van 150 F. (honderdvijftig) op rekening nr 001-0670048-48 van W. Major, Edmond Laponstraat 10 te Oostende (rubriek : luchtvaartvereniging).

Deze tweede jaargang zal 4 publicaties bevatten waarin de luchtvaartgeschiedenis voor 1914 in België en vooral te Oostende zal behandeld worden. Prijs per los nummer : 50 frank.

Wij beschikken nog over enkele boekjes van de eerste jaargang. Zij kunnen afzonderlijk besteld worden door storting van 50 F. per nummer op bovenvermelde rekening.

W. M.

't Is tegenwoordig entwat te zeggen met dat brood. Alle dagen kan je in de gazetten lezen dat er in 't wit brood geen kloekte meer zit, de stoffage is dat niet meer en je wordt er stopachtig van. Je zou waarlijk zeggen dat ze plaaster in de blomme doen. 't Is ook geweten dat om lichte pistolees of pain français met grote gaten te bekomen de bakkers witte zepe bij de bakte gebruiken. 't Is geen vergif.

J'hoort meer en meer van mensen die beginnen met zelve brood te bakken. 'k Ging haast zeggen : lijk in den ouden tijd, maar dat kan haast niet meer want er zijn zo veel stenen oventjes in d'huizen niet meer overgebleven. Mijn moedere heeft altijd zelve gebakken zolange dat ze in haar doorninkje aan de Witte Brugge in Gistel woonde. We zaten daar meestentijd met negen of tien en aan tafel, de jongens deden een berg stuiten mee naar hulder werk, en van zijn eigen gingen de broods daar een gang. Het gebeurde wel een keer dat er te kort waren en er een wit brood in huis kwam, maar de kleinsten waren dat niet geweune van eten en 'k hoor ze nog vragen : "Moedere, hêje gèen terwetuuten ?".

Terwestuiten, dat is 't mannetje ! Die dat eet voelt het verschil als hij naar bachten gaat. De dermes worden gevuld en 't is gedaan met de slapte ! Maar om echt goed terwebrood te bakken moet je een oventje hebben van brikken en met hout stoken.

In 't huuzetje van Ter Cuere in Breninge hebben we nog zo'n oventje en iedereen die wil mag daar gaan bakken. Die 't kent en 't niet ontziet, wel te verstaan. 't Alaam ligt erbij. Ikzelve gaan daar van tijd toe tijd bakken om mijn zinnen te verzetten en altemetsen word ik gevraagd om aan groepen jonge gasten te tonen hoe dat er in den ouden tijd gebakken wierd. Ik wil nu ook niet gaan boffen met mijn brood. Den enen keer is het ook beter gelukt en smakelijker of de andere keer. Maar als ik moet bakken voor die groeptjes dan maak ik meegaande een partij kleine broodjes de grootte van pistolees. Allez, half ovenkoeke half pistolee. Die warme broodjes, met een klakke smoet of een vreve boter genaken dan geen kanten !

Met alaam kan je naar de mokken gaan, zegt mijn vent altijd, maar met alaam alleene kan je nog geen brood bakken. Je moet om te beginnen al weten hoe dat zo'n oventje in mekaar zit en zelfs vele jonge bakkers kennen daar niks van. Zie, uuze bakker ging uus ook een keer helpen bakken, zo voor zijn plezier op zijn sluitingsdag. Als wiender toekwamen had hij al zijn botjes voorgeschoten en hij had de oven ontstoken. 'k Meende da'k hem ging doodslaan !

Hij had heel den oven vulgepropt met takkelinge en bij d'opening in brande gestoken. Juuste verkeerd ! Je moet weten dat de schouwe van zo'n oventje van voren buiten het ijzeren deurtje ligt en dat de rook en de vlamme naar buiten trekken. 't Hout dat vanachter lag schoot niet in brande. Alles er were uithalen ging niet door het vuur dat aangestoken was. Enfin, met vele patienche en moeite hen'k met de loete dat vuur naar achter kunnen brengen en meegaande d'achterste takkelinge naar voren.

De loete, dat is een lang ijzer die aan de ene kant voorzien is van een wijden haak waarmee d'houtskole naar buiten getrokken wordt vooraleer 't brood in de oven te steken.

Om de oven in gang te krijgen moet je dus een beetje dunne takke-linge aansteken vlak bij d'opening. Gaandeweg worden er meer takken bijgestoken en wordt het vuur naar achter geschoven. Een keer dat er een laaiende vuur is worden er dikke takken gebruikt en deze moeten zorgen voor een lage houtskolen die de grond van 't oventje moeten bedekken en die grond warm houden want de vlamme zelve verhit de bovenkant.

En binst dat de oven brandt maak je je deeg voor een brood of twaalve. Bij het terwemeel doen'k ik altijd een beetje bakkersblomme ofwel wordt er een deel van het terwemeel gezift om een deel van het gruus er uit te halen. Op tien kilos meel hebben we dan nog 160 gr zout, 200 gr. margarine of smoet, zeven liter lauw water en 30 gr gist.

Het zout wordt eerst goed gemengeld met het meel. Dan maakt men een put in het meel en daarin wordt in een deel water de gist en 't vet gebrokkeld en doorengemengeld. Die vette bucht wordt dan stilaan verwerkt door 't meel waaraan stilletjesaan 't water wordt bijgedaan. In de kamer waar je werkt mag het niet te koud zijn want anders zou de deeg niet rijzen. Vanzelfs moet je voor tien kilos blomme werken in een trog.

En nu maar kneden van 't vaderland weg en dat is lastig werk als je 't niet geweune zijt. Een maniere lijk een andere om zware vuisten en kloeke armens te krijgen, en 't zweet komt van 't zelfs. Dat doe je zolange tot dat de deeg niet meer aan je handen plakt. Nu kan de deeg rijzen onder een brokke sargie tot dat de omvang verdubbeld is. Onder-tussen kan je een beetje den oven gaan bezorgen.

De deeg wordt dan nog een keer gekneed en ze moet nog een keer rijzen. Dan worden de broden opgemaakt. Een beginneling moet ook daarvoor leren de snak te krijgen want die broods gaan niet in een blekken en ze moeten niet uiteenvallen in den oven : goed de onderkant naar binnen draaien.

Als de gevormde broden nog wat gerezen zijn mogen z'in de oven met nog een strievelingsje blomme erop. Dat gebeurt met de pale, een lange stok met aan 't uiteinde een houten plak. Je trekt voordien d'houts-kole uit de oven met de loete. Dat geeft nog een beetje stinkerij en 't is daarom dat de ovens meestal buiten gebouwd zijn in een apart oven-kot. Een oven is klaar als de stenen van binnen wit staan van d'hitte. Gemeten is dat omtrent 250 graden.

Mijn broods blijven zo een vijftig minuten in den oven en dan zijn ze klaar. Uithalen met de pale en de onderkant met een borstel af-stoffen.

De gebruikte trog wordt were hōge opgehangen want anders maken de muizen daarin schoon were en ze laten altied zovele achter of dat ze ge-eten hen.

M. V.

TEKSTOVERRIDE UIT "DE PLATE" IS ALTIJD TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.

ORGELS IN GROOT-OOSTENDE.

Meestal worden wij geprezen als een volk van schilders, maar minder schijnt bekend dat op een ander front van het culturele leven de Nederlanden, en Vlaanderen heel in 't bijzonder een grote invloed hebben uitgeoefend. Wij bedoelen hier speciaal de orgelbouw, dat zijn gouden tijdperk beleefde in de 17e en 18e eeuw, met het geslacht VAN PETEGHEM. Al treffen we in onze stad geen orgels uit die periode aan, toch loont het de moeite om op de doksalen even te kijken en te mogen vaststellen dat onze stad verscheidene goede instrumenten uit de 2e helft der 19e eeuw en ook recent gebouwde, bezit.

1. HET ORGEL VAN DE DOMINIKANENKERK.

Over dit instrument hebben we verscheidene gegevens opgediept uit de geschiedschrijving van het klooster, zoals die in 1937 door pater GEERTS O.P. aan de hand van archieven en eigen ervaringen werd opgesteld. Zo begint het :

"Men zegt dat iets geheim houden moeilijk is en dat alles, al moesten "het de kraaien uitbrengen, toch geweten wordt. En vooral in Oostende "schijnt dat waar te zijn. Vertel maar aan een enkel mensch het een "of ander en voeg erbij dat men het aan niemand mag zeggen, dan is "men zeker dat 's anderendaags heel de stad het weet in al zijn kleuren "en waarschijnlijk met wat bijvoegsels. Zo wist men ook den 1ste november "te vertellen dat de Patertjes 20.000 F. gekregen hadden om een kerk- "orgel te kopen" (1/11/1883).

En het vervolgt aldus (1884) :

"Het moet toch waar geweest zijn wat men zegde van de gift van 20.000 F. "voor een orgel. Anders hoe zou nu 13 november om 3 uur in de namiddag "de inhuldiging van het orgel kunnen plaats hebben ? Drie kunstenaars "zullen spelen : Heer Oscar Depuydt, organist van Sint-Rombouts te "Mechelen, heer Gerard Nauwelaers, organist van O.L.Vrouw te Vilvoorde "en heer Theodorus Van Wassenhove, organist van St. Gommarus te Lier.

"De Duinengalm van 15 november 1884 zegt er iets van, letterlijk "afgeschreven : "Donderdag laatst was het de inhuldiging van den "prachtigen orgel, die mijnheer Stevens van Duffel geplaatst heeft in "de schoone kerk der Eerw. Paters Predikheeren. Verschillende kunst- "naars van echter bedde waren gekomen om hun oordeel te strijken over "het speeltuig en hebben een uur en half lang door meesterlijk uitvoeren "van allerhande stukken de aanwezigen als het ware in verrukking ge- "houden. Onder de kunstenaars die speelden, zowel als onder de lief- "hebbers die luisterden, waren maar een stem om den lof uit te spreken "van den nieuwen orgel, die als een echt meesterstuk mag aanzien worden. "Niets in het heerlijk speeltuig dat vals, niets dat schreeuwt nog "tiert. De spelen, van het eerste tot het laatste, zijn welluidend en "vol, zoet en aangenaam, en als zij samenwerken is het eene ware vloed "van dreunende klanken en van verukkende harmonie. Ook binst het spelen "der meesters orgelisten kwamen ons natuurlijk de verzen van dichter "Ledeganck te binnen:

Kunstenaars wanneer uw vingren
zwevende over het glad klavier,
Toonen door elkander slingeren
In verwisselende zwier,
Weet ge, dat uw akkoorden
Als in wondere tooverwoorden
Dan een tal zich hooren laat,
Die ons hevig kan ontroeren
Maar die 't hart alleen verstaat !

"Eere wie eere toekomt ! Eere aan den geachten heer Stevens, wiens
"meesterlijke orgels sedert lang naar weerde zijn in 't brabantische
"en in Holland ! Uit ter harte wenschen wij dien braven en verstandigen
"Vlaming geluk ! Hij is in den vollen zin van het woord een kunstenaar."

"Indien U musicus is, organist vooral, zal het U interesseren de stukken
"te kennen die de meesterkunstenaars, ter gelegenheid van de inhuldiging
"gespeeld hebben. Heer Oscar Depuydt gaf : Requiescant in pace, intro-
"duction et fugue van Mr. Tillborgs (Hoe kreeg die orgelis in zijn hoofd
"requiescant in pace te spelen, er was gelukkig noggeen enkele pater van
"Oostende overleden).

"Allegretto van Guilmant (dat is wat beter), Prière van Guilmant (wat
"past in een kerk), Gavotte (dat was minder op zijn plaats) van Padre
"Martini. Ave Maria van Ch. Gounod (juist wat het moet zijn in den tempel
"des Heeren). Wat zal ons Heer Gérard Nauwelaers geven ? Marche funèbre
"die ook begint droevig) en chant séraphique van Guilmant (engeltjes,
"serafijnen behooren in de kerk), Fugue en sol mineur van J.S. Bach
"(daar niets op aan te merken), Cantilène in La mineur van Salomé (onbe-
"kend dat cantilène), Prière van Lefébure Wély (men komt in de kerk om
"te bidden), Choeur de Judas Machabée, (het is wel schoon). Nu is het
"aan de beurt van Heer Théodore Van Wassenhove. Hij begint met Prélude
"van Lemmens (deze begint goed), Cantabile en Andante van Lefébure Wély
"(ken het niet) en eindelijk Final van dus van hem zelf, (het was het
"beste dat hij kon spelen om te eindigen)".

Dit eerste orgel stond opgesteld op het hoogzaal links in het koor
en werd door Stevens uit Duffel gebouwd voor 16.500 F. De orgelkast
werd opgemaakt door Vannieuwenhuysse uit Brugge voor 2.500 F.

We konden helaas de oorspronkelijke dispositie van dat "eerste"
orgel niet terugvinden.

Volgende maand dan de verdere historiek van dit instrument.

Robert Hostyn.

EUGEEEN VAN OYE.

Een korte doch kritisch-objectieve biografische notitie over Eugeen
van Oye (Torhout, 1840 - Gistel, 1926) verscheen van de hand van
J.J.M. Westenbroek, docent van de School voor Taal- en Letterkunde te
Den Haag, in het "Nationaal Biografisch Woordenboek", deel 4. Brussel,
Paleis der Academiën, 1970, kol. 635-639 (met bibliografie). Zoals be-
kend leefde en werkte de dichter als arts te Oostende van 1871 tot 1923.

E. S.

BIBLIOGRAFIE ROBERT DE BEAUCOURT DE NOORTVELDE.

Een paar jaar geleden publiceerden wij enkele bibliografieën over Oostendse thema's. Thans bij het verschijnen van de anastatische herdruk van de "Beschrijving der gemeente Steene" menen wij dat het wel nuttig kan zijn om de bibliografie over ROBERT DE BEAUCOURT DE NOORTVELDE (Ieper 1858-Gistel 1924), die zichzelf "Historiographe du Littoral" of ook "Geschiedschrijver der Zeekust" noemde, chronologisch op te stellen :

- Noblesse et bourgeoisie. (Ypres, 1892).
- Monographie de Mariakerke-Bains-lez-Ostende anciennement "Albertus" aujourd'hui "Plage North". (Ostende, 1896).
- Ste Godelieve de Ghistelles (lez-Ostende) ; accompagnée de notes historiques dites : ghistellania. (Ostende, 1897).
- Ostendiana (814-1900) ou la Reine des Plages : tome I. (Ostende, 1897) tome III. (Ostende, 1908).
[tome II is nergens aan te treffen, onze mening is dat de Beaucourt waarschijnlijk zijn "Biographie Ostendaise" als tome II heeft beschouwd].
- Raversy-sur-Mer, sa renaissance, son avenir, ses fondateurs. (Ostende, 1898)
- Le pèlerinage de Snaaskerke ; anciennement dénommée Snaaskerke-sur-le-Leeck ; notes historiques. (Ostende, 1898).
- Une visite au Château de Wynendael. (Ostende, 1898).
- Notre Dame de "Breedene" (Onze Lieve Vrouw Kapelletje in de duinen). (Ostende, 1898).
- Geschiedenis en beschrijving der gemeente Westende-ter(Zee bij Nieuwpoort. (Oostende, 1898).
- Westende-Plage ; son ancien splendeur, son brillant avenir, ses fondateurs. (Ostende, 1898).
- Le pèlerinage de Vlissegheem ; historique particulière de Vlissegheem. (Ostende, 1898).
- d'Ostende au Havre (le long de la côte) ; esquisses historiques sur le Pas-de-Calais. (Ostende, 1899).
- Le Coq-sur-Mer (Den Haan) ou l'Eden des plages belges ; historique de cette station balnéaire, sa rénovation, son avenir ; historique de Clemskerke. (Ostende, 1899).
- Une excursion à Middelbourg (Zélande). (Ostende, 1899).
- Jaarboeken van Ghistel-Schoonhof (15 delen). (Oostende, 1900-1914).
[de volledige reeks is kwasi onvindbaar, sommige ondertekende de auteur met zijn vervlaamste familienaam : ROBRECHT VAN SCHOONHOF, vandaar ook de benaming van zijn gistelse onderneming : Schoonhof].
- Une excursion dans le Comté de Kent ; esquisses historiques. (Ostende, 1900)
- Biographie Ostendaise ; extraits de la Biographie Nationale avec quelques annotations. (Ostende, 1900).
[waarschijnlijk tome II van zijn Ostendiana-reeks].
- Ostende-extension 1895-1901 ; historique de Mariakerke-sur-Mer. (Ostende, 1901).
- Construction artistique d'un village moderne d'après un nouveau plan par ... (Ostende, 1904).

- Nieuport ; documents historiques ; tome I. (Ostende, 1910).
tome II. (Ostende, 1904).
[deel II verscheen zes jaar eerder dan deel I].
- William d'Ypres (1087 ? - 1162), comte de Kent ; Ypres en Angleterre ;
accompagné d'une notice historique sur les villes d'Ypres et de
Loo. (Ypres, 1904).
- Le Franc de Bruges ; notes historiques : noms des familles des magis-
trats de l'ancienne administration (1228-1771). (Ypres, 1906).
- Monographies illustrées des maisons historiques de Bruges :
1. Den Coevoet. (Gand, 1906).
[waarschijnlijk verscheen er nooit een tweede deel].
- Brugge en omstreken ; de oorsprong van hare abdijen, kloosters, oude
kasteelen, godshuizen, enz. (Gent, 1907).
- Mes pérégrinations et étapes en Flandre et en Artois ; recueil de
renseignements historiques, généalogiques, héraldiques et sigillo-
graphiques ; tome I-IV. (Ostende, 1907-1912).
- Beschrijving der gemeente Steene. (Oostende, 1908, nieuwe oplage, 1909).
[anastatische herdruk in 1977 door Famila et Patria te Handzame].
- Geschiedenis van Breedene vanaf Karel de Groote tot onze dagen of
Breedene door de eeuwen heen. (Oostende, 1913).
- Notes historiques et généalogiques sur plusieurs noms de familles du
nom de "Beaucourt, de Bécourt, de Boncourt"... (Oostende, z.d.).
- Notice historique (1280-1355) sur le chevalier Pierre de Bécoud...
(Ostende, z.d.).
- Lorient ; une visite à l'exposition générale internationale ; descrip-
tion historique de la ville. (Ostende, z.d.)
- Hotel-de-Ville de Ghistelles. (Ostende, z.d.).

Meer dan waarschijnlijk is bovenstaande bibliografische lijst onvolledig. Wellicht kan die later aangevuld worden dank zij bijkomende informatie.

R. de Beaucourt publiceerde zeer veel in de lokale weekbladen. Het waren dan ook zeer dikwijls deze bijdragen die nadien in een boek of brochure verschenen. Hun oplage was zeer beperkt. Daarom zijn ze ook zo zeldzaam. Het zou ons dan ook geenszins verwonderen moesten in de komende tijd nog één of meer van die publicaties heruitgegeven worden. Grote wetenschappelijke waarde hebben ze wel niet, maar anekdotisch zijn ze voor de heemkundige niet te onderschatten, vooral omdat over veel van de kleine kustgemeenten nooit iets eerder verschenen was.

Omer Vilain

DOMELA NIEUWENHUIS NYEGAARD.

Het is bekend dat Jan Derk DOMELA NIEUWENHUIS NYEGAARD (1870-1955) predikant was te Oostende van de kleine gemeente der Belgische Zendingskerk, die omstreeks 1855 door Maurits Koettlitz was gesticht. J. Domela Nieuwenhuis zou haar in de 3 jaren van zijn pastoraat (1895-1898) tot grotere bloei brengen. Een interessante, uitgebreide biografische notitie door L. Buning verscheen in het "Nationaal Biografisch Woordenboek", deel 6. Brussel, Paleis der Academiën, 1974, kol. 231-248 (met bibliografie).

E. S.

TEKSTOVERNAME IS ALTIJD TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.